

A mérlegelmezés

A mérleg szerepe a vállalkozás számviteli rendszerében

Beszámoló: megbízható, valós képet ad a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről az érdeklődők számára.

- Tulajdonos
- Potenciális befektetők
- Cégvezetés
- Hitelezők
- Meglévő és leendő partnerek
- Munkavállalók

Beszámoló fajtái:

- Éves beszámoló
 - Mérleg – lebontva a mérlegtételekig (A vagy B változat)
 - Eredménykimutatás
 - Üzleti jelentés
 - Kiegészítő mellékletek
- Egyszerűsített éves beszámoló
 - Mérleg – csak a főcsoportok és csoportok
 - Eredménykimutatás
 - Kiegészítő mellékletek
- Konszolidált éves beszámoló

Beszámoló készítés I.

2000. évi C. törvény a számvitelről
kimondja, hogy:

- **8. §** A beszámoló formája az éves nettó árbevétel nagyságától, a mérleg főösszegétől, a foglalkoztatottak létszámától függ.
- **9. §** Éves beszámolót és üzleti jelentést köteles készíteni a kettős könyvvitelt vezető vállalkozó, a (2) bekezdésben foglaltak kivételével.

Beszámoló készítés II.

(2) Egyszerűsített éves beszámolót készíthet a kettős könyvvitelt vezető vállalkozó, ha két egymást követő üzleti évben a mérleg fordulónapján a következő, három mutatóérték közül bármelyik kettő nem haladja meg az alábbi határértéket:

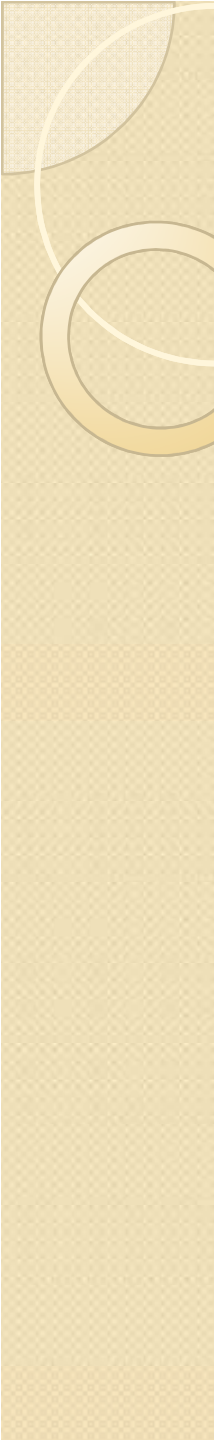
- a) a mérlegfőösszeg az 500 millió forintot,
- b) az éves nettó árbevétel az 1000 millió forintot,
- c) az üzleti évben átlagosan foglalkoztatottak száma az 50 főt.

A mérlegtételek értékelése

Könyv szerinti értéken kell kimutatni, melynek alapja a **bekerülési érték**

- **A bekerülési érték áll:**
 - Vásárláskori nettó ár (áfa nélkül)
 - Az előállítás összköltsége
 - Apportérték
 - A szvt. törvény szerinti érték

+ az üzem behelyezésig felmerülő költségek és terhek
- **A könyvszerinti érték kialakulhat:**
 - Értékcsökkenéssel (tárgyi eszközök, immat. javak)
 - Értékvesztéssel (értékpapírok, követelések, készletek)
 - Értékhelyesbítéssel

-
- A mérleg elemzése a vállalkozás vagyoni és pénzügyi helyzetének megítélésére ad lehetőséget
 - Az elemzés elvégezhető
 1. a mérleg átfogó elemzésével és
 2. az egyes mérlegtételek részletes vizsgálatával.

I. A mérleg átfogó elemzése

Az eszközök és források összetételében bekövetkezett változások értékeléséhez a **mérleg adatai**, illetve az ezek alapján számított **belső arányok** (megoszlási viszonyszámok) és **indexek** nyújtanak segítséget.

1.1. A mérlegfőösszeg változása

Mutatja a vállalkozás vagyonának nagyságában bekövetkezett időbeli változásokat – viszonyszámok ($V_d, V_b, V_l, V_{tf}, V_{tt}$)

- Mérlegfőösszeg növekedés
- Vagyon értékének változatlansága
- Vagyon csökkenés

1.2. A mérleg szerkezetének vizsgálata

- Az egyes eszköz- és forráscsoportok, tételek elmozdulásai bizonyos tendenciák értékelésére nyújtanak lehetőséget.
- A mérleg **eszközoldalán** bekövetkezett változások a vagyon **megjelenési** formájában, a **forrásoldalon** bekövetkezett változások a vagyon **eredetében** bekövetkezett elmozdulásokat mutatják be, amelyeket a vállalkozás terveihöz viszonyítva, következtethetünk a **jövőbeni működésre** és működőképességre.

Az eszköz- és forrásállomány összetételének elemzése

A mérleg elemzéséhez alkalmas módszer lehet az egyes eszköz- forráscsoportok tárgyévi és előző évi **megoszlási viszonyszámának** számszerűsítése.

A megoszlási viszonyszám képzése történhet

- a mérleg főösszege a mérlegfőcsoportok vagy mérlegcsoport viszonyítási alapja
- a mérleg főösszeghez mérten csak a főcsoportok arányait számszerűsítjük, majd az egyes főcsoportokon belül újabb arányokat határozunk meg mérlegcsoportok szerint.

Eszközszerkezet - vizsgálat

Legáltalánosabb **eszközszerkezeti mutatók**, amelyek nagyságrendileg fejezik ki az eszközkötés milyenségét:

- **Befektetett eszközök aránya(%)=**
Befektetett eszközök/eszközök össz.
- **Forgóeszközök aránya(%)=**
forgóeszközök/eszközök összesen

További eszközszerkezeti mutatók, amely számszerűsíthetők

- az eszközcsoportok és az összes eszközérték hányadosaként
- az egyes eszközcsoportok és az eszközfüccsoport arányaként
- az egyes mérlegtételek és az eszközcsoportok egymáshoz történő viszonyításával

Tőkeszerkezet - vizsgálat

- A mérleg forrásoldalának adatai alapján tőkeszerkezeti mutatók képezhetők:
 - **Tőkeellátottság(%)=**
Saját tőke/ Források összesen
(Saját tőke arányát mutatja az összes forráson belül.)

Tőkearányos mérleg szerinti eredmény

- A saját forrásból megvalósuló tárgyévi vagyongyarapodás vizsgálatát teszi lehetővé
 - Tőkearányos mérleg szerinti eredmény_A (%) =
Mérleg szerinti eredmény/Jegyzett tőke
 - Tőkearányos mérleg szerinti eredmény_B(%)=
Mérleg szerinti eredmény/Saját tőke

- **Saját tőke-jegyzett tőke aránya (%)** (a saját tőke teljes növekményének mértékét vizsgálja, nemcsak a tárgyévit)
= Saját tőke/jegyzett tőke

- **Kötelezettségek / Idegen tőke aránya(%)**= Kötelezettségek/Források

(Kiszámítható a hátrasorol, hosszú lejáratú és a rövid lejáratú kötelezettségek részaránya)

-
- **Tőkefeszültség (%) =**
Idegen tőke/Saját tőke

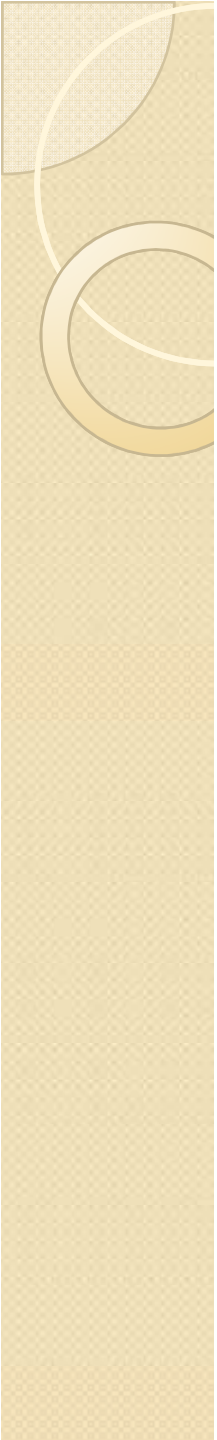
Saját és idegen tőke viszonya, a saját tőkéhez képest milyen mértékben érvényesül a vállalkozásnál a külső finanszírozás.

-
- **Céltartalékok aránya (%) =**
Céltartalékok/Források összesen
 - A mutató a céltartalékok arányának alakulását jelzi a mérlegfőösszeghez viszonyítva

1.3. Befektetett eszközök fedezete

- azt fejezi ki, hogy a vállalkozás a tartósan lekötött, befektetett eszközeit milyen mértékben tudja tartósan rendelkezésre álló forrásokkal finanszírozni
 - **Befektetett eszközök fedezete** $A = \frac{\text{Saját tőke}}{\text{Befektetett eszközök}}$

-
- **Befektetett eszközök fedezete** $B = \frac{\text{Saját tőke} + \text{Hosszú lejáratú kötelezettségek}}{\text{Befektetett eszközök}}$
 - Általában elvárható a mutató 100 százalék közeli vagy azt meghaladó értéke.

-
- **Nettó forgótőke** = Forgóeszközök - rövid lejáratú kötelezettségek
 - Az eszközök és források összhangjának értékeléséhez nyújt segítséget.
 - A forgóeszközöknek az a része, amelyet tartós forrásokkal finanszíroznak.

I.4.A pénzügyi helyzet átfogó elemzése

A pénzügyi helyzet elemzése *vonatkozhat:*

- hosszabb távra,
 értékelve az adóságállományra
 vonatkozó mutatók alakulását
- rövid távra (egy évre),
 vizsgálva a likviditási mutatók
 nagyságát és változását

I.4.1. Az adósságállományra vonatkozó mutatók

Adósságállomány: egy évet meghaladó hosszú lejáratú tartozások

- Értékelés alapja lehet:
 - Az adósságállomány mint hosszú lejáratú idegen forrás és az összes tartós forrás aránya
 - Az adósságállomány fedezettségének számszerűsítése

- **Adósságállomány aránya(%) =**
Adósságállomány/ Adósságállomány+Saját
tőke

- **Adóssághányad(%)=**
Kötelezettségek/Összes eszköz

(Az adósságállomány és az összes tartós
forrás viszonya)

-
- **Eladósodottság mértéke(%)=**
Kötelezettségek/Saját tőke

(saját tőke és az adósságállomány kapcsolata)

- ***Adósságszolgálati fedezet mutatója=***

Adózott eredmény+Értékcsökkenési
leírás /Hosszú lejáratú kötelezettségek
esedékes törlesztőrészlete

(a vállalkozás biztosítani tudja-e a következő
évben esedékes adósságszolgálat fedezetét)

1.4.2. A rövid távú likviditásra vonatkozó mutatók

- Likviditási helyzet értékelése a likvid eszközöknek és a rövid lejáratú kötelezettségeknek az összehasonlítása.
- **Likviditási ráta l .**
Forgóeszközök/rövid lejáratú kötelezettségek

-
- Azt fejezi ki, hogy a likvid eszközöknek tekintett forgóeszközök értéke hányszorosa az éven belül esedékes kötelezettségeknek.
 - **Likviditási (gyors)ráta II.=**
Forgóeszközök - Készletek/
Rövid lejáratú kötelezettségek

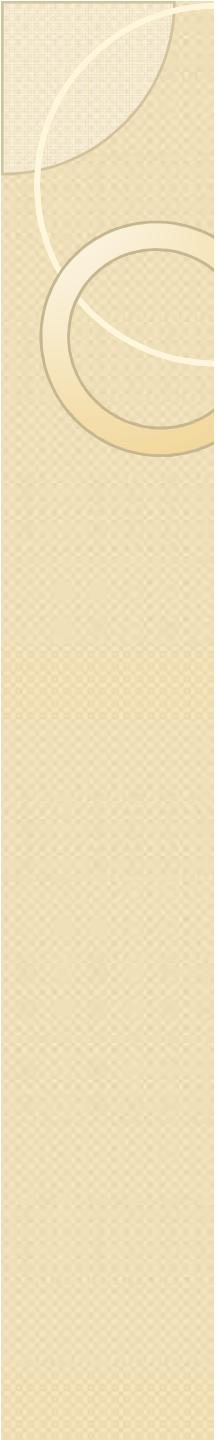
-
- A vállalkozás fizetőképes, ha a mutatószám számításánál figyelembe vett pénzeszközök nagysága meghaladja a rövid lejáratú kötelezettségek értékét.
 - **Likviditási gyorsráta III.=**
Pénzeszközök/Rövid lejáratú kötelezettségek

I.4.3. Pénzügyi helyzet elemzése a likviditási mérleg alapján

- A likviditási mérleg a beszámoló mérlegének átrendezésével állítható össze.
- A pénzügyi helyzet vizsgálatához a likviditási mérleg
 - Az eszközöket pénzzé tehetőségük (mobilitásuk) szerint,
 - A forrásokat lejáratí idejüknek (esedékességüknek) megfelelő sorrendben tartalmazza.

-
- Attól függően, hogy az eszköz- és forrásoldal hány csoportot (fokozatot) tartalmaz, megkülönböztethetünk
 - Négyfokozatú és
 - Négynél több fokozatú likviditási mérleget.

A likviditási mérleg a számviteli mérlegből önállóan nem állítható össze, kiegészítő információkra, részletező adatokra van szükség.

-
- A likviditási mérleg elemzésének lényege az egyes fokozatok eszköz- és forráscsoportjainak összehasonlítása.
 - Az összevetésből így fokozatonként megállapítható –eszköztöbblet esetén – likviditási többlet, vagy – forrástöbblet kapcsán- likviditási hiány.